

# עטרת שלום

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמנוא בארה"ק, רח' ארזי הבירה 48 ירושלים  
בגטיאית ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א

גליון מודחב פרשת בשלה. שבת שירה. ט"ו בשבט

כס"ד, עש"ק פרשת בשלה  
י"ד שבט תש"ע - שנה א' גליון ה'

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

הרה"צ מוצ"ש	ר"ת	ירושלים
4:35	5:50	6:29
4:35	5:50	6:29
4:34	5:49	6:28
4:49	5:51	6:25

נא לשמור על קדושת הגליון

## דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

משה בחזרה ו"ה לי"ה, שהוא המחשבה, ע"י 'כאשר ירים משה ידו' בחינת התורה, ע"י קיום התורה בשלימות, 'וגבר ישראל' נגד עמלק, וכמו שאומרים חז"ל במסכת ראש השנה (דף כט.) וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה, אלא לומר לך, כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה, ומשעבדין את לכם לאביהם שבשמים, היו מתגברים.

ולפי זה יש לומר גם כן 'ויאמר הוי"ה אל משה כתב זאת זכרון בספר' שהוא תורה שבכתב, 'וישים באזני יהושע' שהוא תורה שבע"פ, על ידי זה יהיה 'כי מחה אמוחה את זכר עמלק מתחת השמים'. וזה אמרו 'ויאמר כי יד על כס יה מלחמה להוי"ה בעמלק מדר דר' 'יד' מרמז לתורה כמו שבארנו, שצריך לתקן מקודם מה שקלקל עמלק בבחינת יד שזה התורה, ועי"ז יהיה שמו שלם וכסאו שלם,

וזהו סוד 'כס יה' שהוא בגי' צ"ה, היינו כי לעתיד לבוא הרי יהיה שם הוי"ה יהי"ה (לקו"ת זכריה), לרמז שיהיה חיבור בין התורה שבכתב ובע"פ עם י"ה שהוא המחשבה בשלימות, ואז יהיה היחוד יהי"ה ארנ"י בשלימות שהוא בגי' צ"ה, וזהו 'מלחמה להוי"ה' שזה מלחמה שיהיה שם הוי"ה בשלימות.

והנה השבת הזו היא נקראת ג"כ שבת שירה, וחז"ל אומרים בסנהדרין (דף צא:) 'אז ישיר משה' (טו א), שר לא נאמר אלא ישיר, מכאן לתחיית המתים מן התורה. היינו שהשירה הזאת הוא ג"כ הולך על לעתיד, וזה מרמז 'השירה' נומריקון ש"ד י"ה, לרמז שלעתיד לבוא יהיה רק הבחינה של י"ה, שו"ה יתעלה לי"ה, במהרה בימינו אמן.

(נאמרו בס"ש תשס"ד לפ"ק)

ויאמר פי יד על פס י"ה מלחמה להוי"ה בעמלק  
מדר דר (ז טו).

פירש רש"י ז"ל, וז"ל: נשבע הקב"ה שאין שמו שלם, ואין כסאו שלם, עד שימחה שמו של עמלק כולו, וכשימחה שמו, יהיה השם שלם והכסא שלם ע"ש.

אפשר להסביר מה כוונת רש"י ז"ל, שאין שמו שלם ואין כסאו שלם. אלא שבתחלת פרשת עמלק כתוב 'ויבא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים' (ז ח), ואמרו חז"ל במסכת סנהדרין (דף קו.) שריפו עצמן מדברי תורה.

וביאור הדבר, כי הנה בתורה הקדושה יש שני חלקים, תורה שבכתב ותורה שבעל פה, ומבואר בספה"ק שערי אורה (שער השני), שו' משם הוי"ה היא תורה שבכתב, והה' אחרונה משם הוי"ה היא תורה שבע"פ. וי"ה משם הוי"ה מרמז למחשבה להבנת התורה. ורצה להפריד המחשבה ממעשה המצות לקיים לכל הפחות המעשה בלי מחשבה, כמצות אנשים מלומדה.

ולזה יש לומר שעמל"ק בגי' ספ"ק וגם פס"ק, היינו שהכנים בתוך מחשבותם של ישראל ספקות באמתיות וקיום התורה, ועל ידי זה הפריד והפסיק בין י"ה בחינת מחשבה, לו"ה בחינת התורה. וזהו כוונת רש"י, אין שמו שלם עד שימחה שמו של עמלק, שאז לא יהיה שום ספיקות בתורה, ועי"ז יהיה שם הוי"ה בשלימות. וזה כוונת חז"ל שאמרו שריפו עצמן מדברי תורה.

וזהו שכתוב 'והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל', הכוונה דהרי 'ידו' מרמז לשני לוחות הברית, כמ"ש ושני לוחות הברית על שתי ידי (דברים ט טו), וזה אומרים חז"ל (תנחומא עקב י) ששני לוחות הברית, הם כנגד שתי תורות, תורה שבכתב ותורה שבעל פה, וזהו 'והיה' שע"י שחיבר

## דברי תורה מרבתינו זי"ע

נחיתת בְּחֶסֶדְךָ עִם זֶה גְּאֻלַּת נְהַלְתָּ בְּעֶזְרָךְ אֶל גְּוֹה קְדֻשָּׁךְ. (טו ג.)  
אפשר לפרש ולרמוז, שזה ידוע מחכמו"ל (ילקוט"ש תהלים רמז תרפב), שאין עוז  
אלא תורה, שנאמר ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום (תהלים כט  
יא), וזה ידוע ממרן הארז"ל (לקוטי תורה זכורה), שעכשיו היחוד של שם  
הוי"ה הקדוש עם שם אדנ"י בנימטריא צ"א, אבל לעתיד לבוא יהיה  
השילוב שם הוי"ה הקדוש עם שם אדנ"י בני צ"ה, שהשם הקדוש הוי"ה  
יהיה נכתב יה"ה.

וזהו נחיתת בחסדך בחסדך עם הכולל בנימטריא היחוד צ"ה, עם זו  
גאלת ע"ם ר"ת ע'קבא מ'שה, מרמזו לשתי התורות תורה שככתב ותורה  
שבעל פה (מגלה עמוקות ואתחנן אופן פה). זו' היינו הוי"ן ג"כ מרמזו לתורה  
שכתב, כמו שאומרים חכמו"ל (שבת קמז). חצבה עמודיה שבעה אלו  
שבעה ספרי תורה. והוא מרמזו לששה ספרי משנה תורה שבע"פ. גאלת'  
שע"י לימוד התורה יהיה הגאולה העתידה. גאלת בעודך שזה אפשר לנהל  
את בני ישראל להגאולה רק ע"י התורה"ק הנקראת עון, אל נוח קדשך'  
זה הבית המקדש השלישי, אשר ירד הביהמ"ק של אש מן השמים (רש"י  
בסוכה מא. ד"ה אי נמי). ויהי רצון שהביהמ"ק יבנה במהרה ע"י תורה"ק וקיום  
המצוות ומעשים טובים.

(מ'עשה שלום' מרבינו שלום מקאמרנא)

כָּל הַמַּחְלָה אֲשֶׁר שָׁמְתִי בְּמִצְרַיִם לֹא אֲשִׁים עֲלֶיךָ כִּי אֲנִי  
הו"י"ה רַפְּאֵךְ. (טו כו.)

ידוע, כי כשהקב"ה מרפא בעצמו לאיזה דבר, אינה חוזרת, [כדאיחא  
בוזרה (זהר חדש בלק)] כל אסוותא דעלמא בידא דקב"ה, אבל אית מנהון  
על ידא דשליחא, ואית מנהון דלא אתמסרו בידא דשליחא. ואינון  
דאתמסרו בידא דשליחא אסוותא אינון, אבל לזמנא מתהדרין. אבל אינון  
דקב"ה מסי, ההוא מרעא לא מתהדר לעלמא, ועל דא אסוותא דיליה  
אידי אסוותא דלית ביה מרעא כלל, ובגין כך רפאני ה' וארפא (ידימא זו יד).  
ודאי, בלא קמרוגא כלל. [תרגום: כל הרפואות שבעולם הן בידי הקב"ה,  
אבל יש מהן שהן ע"י שליח, ויש מהן שלא נמסרו לשליח, ואלו שנמסרו  
בידי שליח, הן רפואות, אבל לפעמים חוזרות, אבל אלו שהקב"ה מרפא,  
אינה חוזרת לעולם, וע"כ הרפואה שלו היא רפואה שאין אחריה מחלה  
כלל. ומשום זה, רפאני ה' וארפא ודאי, בלי קמרוג כלל]. וידוע (זה"ק ח"ב  
לו). שכל המכות של מצרים, היו לנו נסים שהקב"ה ריפא אותנו מהם.

וזהו 'כל המחלה אשר שמתי במצרים לא אשים עליך כי אני ה' רופאך',  
וכיון שנתרפאות על ידי, ההוא מרעא לא אתהדר לעלמין, וזוה תראה  
שאנכי ה' אלהיך אשר הוצאתיך (שמות כ ב) מכל מחלה של מצרים. וגם  
אתה תתפלל ותעשה כל האפשריות לרפא את חבירך.

(אוצר חיים' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

וַתַּעַל שִׁכְבַּת הַטָּל וְהִגִּידָה עַל פְּנֵי הַמְּדַבֵּר דֵּק מְחַסְפָּס דֵּק  
כְּפָפֵר עַל הָאָרֶץ. (טז יד.)

רבי אבא, כד הוו סלקין פתורא מקמיה, הוה חפי ליה, והוה אמר סליקו  
האי פתורא בצניעו, דלא יהא בכסופא קמי שלוחי מלכא (זה"ק ח"ב קנד).  
וכך אנתנו נוהגין בשבת, ואין לסלק המפה עד אחר ברכת המוציא, וכך  
נהג מוריני ורבינו מוה"ר יעקב יצחק מלובלין [זלה"ה], כמו שראיתי  
בעיני.

(אוצר חיים' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

וּפְרָעָה הַקְּרִיב וַיִּשְׂאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵינֵיהֶם וְהָנְהוּ מִצְרַיִם  
נִסְעֵ אַחֲרֵיהֶם וַיִּירָאוּ מְאֹד וַיִּצְעֲקוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל הו"י"ה. (יד י.)  
רצונו לומר, 'פרעה' מלכות שמים, 'הקריב' ליחוד. והוא על ידי שהקריב  
את לבם של ישראל לאביהם שבשמים (שמו"ר כא ה) בתשובה שלימה. מזה  
גורמים ש'פרעה הקריב', ליחוד עליון כגודע.

'וישאו בני ישראל את עיניהם' כלומר, כשהיו עושין תשובה שלימה, אז  
יכולים לראות עד היכן פגמו בגלות מצרים, וראו 'הנה מצרים' יצר של  
היצר הרע לא נתבטל עוד מהם מכל וכל 'ונסע אחריהם', כי הם סברו  
כשנאלו אז תהיה הגאולה מיצר הרע ג"כ, לזה 'וייראו מא"ד' רצונו לומר  
מבחינת אד"ם הגשם שלהם, שבו אוחו ושורש היצר הרע. אז התחילו עוד  
יותר לעשות תשובה, 'ויצעקו בני ישראל אל ה' בלב אמת וכשר.

(ב'ן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא)

וַיֹּאמְרוּ אֶל מֹשֶׁה וְגו' מַה זֹאת עֲשִׂיתָ לָנוּ לְהוֹצִיאֵנוּ מִמִּצְרַיִם.  
(יד יא.)

שקבלו על שיצאו ממצרים גאולה שיש אחריה גלות, כי לא יצאו בחינות  
הקדושה אלא מחלק פרטי של מצרים, ולא מן הכללות.

(היכל הכרבה' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

הו"י"ה יִלְחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תִּתְרַשְׁוּן. (יד טו.)

דע, כי קודם היסורין ופורעניות, באין מחשבות זרות, כמו מחשבות זנות  
מורה על אחרים, ומחשבת עבודה זרה מורה על עצמו איזה עונש.  
והתקנה לתקן מחשבה זאת, שיתן על לבו שיש בתוך מחשבה זאת ניצוץ  
השכינה שנפלו בקליפה מסוד השבירה, וישפיל רוחו מאד לפני קונו, כי  
בקל יוכל לידחות וליפול לנוקבא דתהומא רבא, ורעד יבוא בו. ואז  
באמונה זאת שגם שם אתו עמו אליו יש אלופו של עולם, ואז יתפרדו כל  
פועלי און (תהלים צב ח). והוא על ידי הכנעה הברדה, ונעשה אח"כ היחוד  
יראה עם גורא, וניצול גם הוא מכל גזירות רעות, כשם שהעלה והציל את  
ניצוץ הקדוש על ידי ביטול והכנעה גדולה.

כמו שאמרנו על הפסוק ה' ילחם לכם ואתם תחרשון' חסר זו"ד, והוא  
מלשון חרש, כי חרשו נותן לו דמי כולו (כבא קמא פה: ופירש"י חרשו אין ראוי  
לכלום), כי החרש אין לו שום שויו, כי לכלום ואין נחשב. אם אתם תהיה  
בעיניכם כך ולא יגבהו בלכם. אזי ה' ילחם לכם, אפילו מלחמות היצר  
נתבטל לגמרי למי שהוא בעיניו לכלום, וגם אין לו שום מחשבה זרה, אלא  
כעוף הפורה ומיד נשרף, ונתבטל הרע ונתעלה הטוב.

(זהר ח' מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא)

וַיִּרְא יִשְׂרָאֵל אֶת מִצְרַיִם מֵת עַל שְׁפַת הַיָּם. (יד לא.)

ולכאורה הוי ליה למימר 'בני ישראל'. והנה דרשת חכמו"ל (ב"ר סח יא)  
ידועה, דפתם ישראל היינו ישראל סבא. היינו דכאן ג"כ מרמזו, שיעקב  
ראה את גם קריעת ים סוף. ולכאורה מפני מה כאן לא אמר 'בני ישראל'.

אלא יש לומר כדברי חכמו"ל (עין רש"י בראשית יז יז), דכשהנס אינו בזכות  
בני ישראל, אינו ראויים לראות במפלתם של הרשעים השונאים, ומשום  
הכי נאמר 'אתם לא תצאו מפתח ביתו' (שמות יב כב). ולזה אצל קריעת ים  
סוף שהיה קמרוג מצד המלאכים, הללו עובדי ע"ז והללו עובדי ע"ז, אם כן  
היה הנם רק מצד זכות האבות, משום הכי לא היו רשאים לראות  
במפלתם, רק 'ישראל סבא' יעקב שהיה הגורם לנס הזה הוא ראה,  
וכנאמר (תהלים עה יב) נגד אבותם עשה פלא וגו'. והבן.

(פרי חיים' מרבינו חיים יעקב מקאמרנא)

## דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א על חמשה עשר בשבט

והמפרשים שם (עין בספר תורת חיים) אומרים, שאלמלא קטרגה הלבנה, היתה עומדת במלואה כל החודש כמו החמה, ולפי שקטרגה נענשה, שתמעט מחצי החדש ואילך, ולא שנתמעטה ממש מאורה. עכ"פ לעתיד שיהיה אור הלבנה כאור החמה, א"כ תמיד תהיה במלואה בלי שום מיעוט, כמו השמש שאינו מתמעט.

וסוד הדבר שהרי דו"ה בגי' י"ה, היינו שבחורבן הבית נעשה פגם בבחינת י"ה, דהיינו שנחרב בית שני מפני שנאת חנם ששרשו גאווה, וגאווה פוגם בי"ה שבשם, וכן גאווה גי' י"ה, כמ"ש מרן האריז"ל (שער רוח הקודש דף יא:), ולכן בנין הבית תלוי בתיקון י"ה משם הו"ה, וכמו שאומר מרן האריז"ל (לקו"ת זכריה) שלעת"ל יהיה שם הו"ה יהי"ה, וא"כ לע"ל שיהיה התיקון לבחינת י"ה תמיד, ולכן יהיה הלבנה במלואה בתחילת החודש כמו בט"ו לחודש,

ולפי"ז יובן שפיר מחלקותן, כי לב"ש שהלכה כמותו לע"ל כידוע ממרן האריז"ל (מקדש מלך על הוזה"ק, בראשית דף יז), מדבר על לע"ל, ולכן ראש השנה לאילן היינו תיקון השכינה כמו שבארנו, יהיה 'באחד בשבט' כמו בט"ו לחודש כהיום, ולכן כתוב 'כדברי ב"ש' לומר שכן באמת צריך להיות כדברי ב"ש. אבל ב"ה מדבר על היום בזמן הגלות, ולכן הזמן לתיקון השכינה כמו שיהיה לע"ל, הוא רק בחמשה עשר בגי' י"ה בחינת שם הו"ה שלע"ל, תיקון ההו"ה, שרק אז יש לנו הכוח לתקנו.

ולכן כתוב במשנה 'ראש השנה לאילן' לשון יחיד ולא כתוב לאילנות, כי איל"ן בגי' צ"א יחוד הו"ה אדנ"י, לרמוז שבט"ו בשבט הוא הזמן התיקון והיחוד,

והנה התכלית כל העבודה הוא לתקן כל הז' מדותיו חג"ת נהי"ם להכניסם לקדושה, כי זה לעומת זה, כי יש חסד דקדושה ויש חסד דקליפה וכו', ולכן צריך להשתמש עם כל מידה ומידה רק לשם שמים, וע"י שחושב בכל מידה לשם שמים הוא ממשיך עליו בחינת חב"ד שהוא סוד המחשבה, כי כל הפגמים באים משום שלא חושב לשם שמים ולכן הוא נכשל, אבל כשחושב לש"ש במחשבה גמורה, הוא ממשיך עליו בחינת חב"ד, ואז נתקן כל המדות,

וזה מה שמרמוז כשאוכל הז' מיני פירות שנשתכחה בהן ארץ ישראל לתיקון ז' המדות, וכל שאר הפירות יש להם אחיזה ומושרשים בו הפירות הללו. וזה רק כשאוכלם לשם שמים, ואז הוא ממשיך עליו השפעות טובות, וכמו שכתוב תמיד עיני הו"ה אלהיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה (דברים יא יב), שכל השפעות של כל העולם בא מארץ ישראל, ולכן צריך לתקן השפעות של ארץ ישראל ע"י שאוכלים את הפירות בקדושה וטהרה לשם שמים, וממילא יהיה נמשך בעולם כל מיני בחינות פירות, שהם מזונא רויחא, וגם בנים טובים כמו שאיתא בגמ' כתובות (דף עב.), איזו הן מעשה ידיו של אדם, הוי אומר בניו ובנותיו.

הקב"ה יעזור שביום הזה שיש עליה להשכינה, יהיה לכל אחד עליה ברוחניות, וכשיש עליה ברוחניות יש גם כן עליה בגשמיות, כשיעשה אותם רק לש"ש, ויהיה שפע ברכה והצלחה, ונחת ובריאות ופירות טובים ובנים טובים, ונוכה לאחד בשבט כדברי ב"ש, ובא לציון גואל כב"א

(נאמרו בט"ו בשבט תשס"ד לפ"ק)

איתא בריש מסכת ראש השנה (פ"א מ"א), ארבעה ראשי שנים הם וכו', באחד בשבט ר"ה לאילן כדברי ב"ש, בית הלל אומרים בחמשה עשר בו.

צריך להבין שינוי הלשון שכתוב 'כדברי ב"ש', מה שלא כתוב כן בשאר מקומות, שכתוב ב"ש אומרים וב"ה אומרים. אלא הנראה לומר בהקדים מה שביאר מרן האריז"ל (שער הכוונות דרושי ראש השנה ד"ו), שארבעה ראשי שנים מרמזים על ארבעה מדרגות שיש בעליית השכינה, וכל זה נעשה ע"י לימוד התורה וקיום המצוות ומעשים טובים, שאז מתעלה השכינה בכל בחינותיו. עכ"פ רואים שביום הזה מסוגל לתיקון ועליית השכינה, ועל זה יש מחלוקת בין ב"ש לב"ה, אם זה באחד בשבט או בחמשה עשר בו.

וביאר המחלוקת יש לומר, לפי דברי מרן האריז"ל (שער הכוונות דרושי ראש השנה ד"א) שאומר, שהי"ב חדשים מתחלקים לו' מדות חגתנה"י, ושבת ואב הם בחינת הוד, אלא שששה חדשי החורף הם מבחינת ז"א ו' משם הו"ה, וששה חדשי הקיץ הם במלכות ה' משם הו"ה. ולכן באמת רואים שבחדשים אב ושבת יש יומא דפגרא בחמשה עשר לחודש, כי שניהם בבחינה אחת מדת הוד.

ועוד אומר שם מרן האריז"ל, שלכן נחרב הבית המקדש בחודש אב, כי חודש אב הוא בחינת הו"ה, ונעשה אז צירוף דו"ה בסוד כל היום דו"ה (איכה א יג) שהוא היפוך אותיות הו"ה. וכמ"ש ב' והוד"י נהפך עלי למשחית (דניאל י ה), שכל מה שנעשה בעולם הכול משתלשל מלמעלה לפי צירופי האותיות, והכל יכול להשתנות לפי מעשיהם של בני ישראל, שלפעמים הוא בחינת הוד בחינת הוד והדר לבשת (תהלים קד א), ולפעמים הוא דו"ה בחינת כל היום דו"ה, וכן יש כל מיני צירופים כמו שכתוב בספר יצירה (פ"ב מ"ד) ענג או ח"ו נגע, רצה צרה, שהכול משתנה לפי מעשיהם של בני ישראל. עכ"פ רואים שעיקר התיקון בגלות הוא לתקן בחינת הו"ה, ובחדשים שבט ואב הם הימים שבויתר צריכים לתקן בחינת הוד,

והנה ידוע מה שאיתא בזה"ק (ה"ב יב. עה.) עה"פ ותצפנהו שלשה ירחים (שמות כ ב), אלן תלת ירחין דדינא קשיא שריא בעלמא, ומאי נינהו תמוז אב מבת, אבל במקום אחר כתוב בזה"ק (זו"ה צב ד) מבת שבט ותמוז, ובספה"ק עבודת ישראל (פרשת ויגש) מהמגיד הרה"ק רבי ישראל מקאזניץ ולה"ה מתריץ, שבאמת הכול הוא רק שלשה חדשים, כי בשבט הוא רק עד חצי החודש דינים, כי מחמשה עשר שבו הוא ראש השנה לאילנות שמתרוטום קרן הקדושה, וכן באב הוא רק עד חצי החודש דינים, כי לא היו ימים טובים לישראל בחמשה עשר באב, שמאז הוא ימי הרחמים והמתקת הדינים, ולכן אין סתירה שבאמת השלשה ירחים הם תמוז וטבת, וחצי אב וחצי שבט.

ובפרט שהלבנה בט"ו היא במלואה שמרמוז לתיקון ושלמות של השכינה, כי הלבנה מרמוז להשכינה, כמו שאנו אומרים בקדוש לבנה, תנא דבי רבי ישמעאל, אלמלי לא זכו ישראל, אלא להקביל פני אביהם שבשמים פעם אחת בחדש דים. וכן רואים ג"כ בשו"ע יורה דעה (סימן קעט ס"ב) שאין נושאים נשים אלא במילוי הלבנה. ולכן רואים שעיקר השלימות הוא כשסיהרא במלואה ובפרט בחודש שבט,

והנה כתוב והיה אור הלבנה כאור החמה (ישעיה ל כו), וחז"ל אמרו במסכת חולין (דף ס:) שהקב"ה אמר ללבנה לבי ומעמי את עצמך.

# דברי תורה ממאורי החסידות על ט"ו בשבט

## ט"ו בשבט מתרומם קרן הקדושה

הנה גם הצדיקים ההולכים ומתקרבים בקדושתם המיד לפני הש"ה, מכל מקום לכל יש עת זמן תחת השמים שיורדים באפס מה מקדושתם, כגון כימי מבת ושבת או כימי תמוז ואב שהם בעצמם ימי ירידה שבהם נחרב הבית בראשונה ושניה והובקעה העיר וכל הצרות עד כי חדל לספור. כדאיתא בזה"ק דהולקא דיעקב בניסן אייר סיון, והולקא דעשו בתלת ירחין מבת תמוז אב, אבל איתאביר דהא לאו כוליה דיליה אלא עד חמשה עשר, ובמקום אחר נמצא בזה"ק מבת שבת תמוז. ויש לומר בקיצור דלא סתרי אהרדי מאמרים אלו שהם יחד שלש חדשים מבת ותמוז כולם וחצי שבת עד חמשה עשר, כי שבת מחמשה עשר שבו ראש השנה לאילנות מתרומם קרן הקדושה ואב גם כן עד חמשה עשר, כי לא היו ימים טובים לישראל כחמשה עשר באב, נמצא נשאר חולקא דיליה מבת תמוז חצי שבת חצי אב:

(עבודת ישראל ויגש)

## ט"ו בשבט הכנה למתן תורה

מחמשה עשר בשבת עד ראש חודש ניסן כאשר היו מקדשים על פי הראיה מ"ה ימים, וכן מחמשה עשר באב עד ראש השנה מ"ה ימים. הכלל, כי ר' אליעזר ור' יהושע, חד סבר בניסן נברא עולם, וחד סבר בתשרי נברא עולם. והנה התוספות בראש השנה (בג"ד) מפרש האדם נברא בכ"ה באלול. ונמצא מ"ו באב עד כ"ה אלול ארבעים יום נגד יצירת הוולד. וכן למאן דאמר בניסן נברא עולם, האדם נברא בכ"ה באדר. נמצא מ"ו בשבת עד כ"ה אדר ארבעים יום נגד יצירת הוולד. ובאמת אנו פסקינן כשני המאן דאמרי. וזה שאנו עושין יומא דפגרא בט"ו באב ומ"ו בשבת, ונמצא מ"ו בשבת הוא הכנה לפסח ופסח הוא הכנה למתן תורה, נמצא מ"ו בשבת הוא הכנה למתן תורה, והא ראייה גם כן שהתורה ניתנה בסיון, ומשה רבינו ע"ה אמר משנה תורה בשבת ככתוב בעשתי עשר חודש, הרי ראייה שהודש שבת הוא הכנה למתן תורה:

(קדושת לוי אבות)

## מט"ו בשבט מתחילין ימי רחמים

ידוע שמחדש חשוון מתחילים הימים להיות קצרים שמורים על בח' דין, ולכן גם הציפורים של ג' חדשים הללו מתחילין שלא כסדרן. אבל חודש שבת אינו כן כי מחצי החודש שהוא מט"ו בשבת מתחילין ימי רחמים כידוע. ולכן חצי ראשון של הציפור משם הו"ה הק' הוא כהיפך היינו ה"י. חצי השני הוא כסדר היינו ו"ה. להורות כי אז מתחילין ימי הרצון והרחמים וישועה תהיה לנו ע"י משיח צדקנו שיבא בכ"א.

(אוהב ישראל מט"ו בשבת)

## תיקון התורה והתפלה בט"ו בשבט

ולזה הענין מרמז חמשה עשר בשבת, שהוא חודש הרמישי, וגם מט"ו באב גם כן בחודש החמישי, שהיא בחינת ה', ותורה היא בחינת יו"ד, ותפלה היא בחינת ה', עולה מט"ו, ותיקון זה הוא בט"ו בשבת שנכנס בשנה מנין קל"ה ימים. והוא שהמעשר נתחלק מט"ו בשבת, מעשר שני ומעשר עני (ש"ע ו"ד ס' שלא סעי' קב ת' סעי' קכו), שמרמזים על תורה ותפלה, ר"ל מעשר שני מלשון שנה, ומעשר עני מרמז לתפלה לעני:

(בת עין בשלח)

## ט"ו בשבט הוא הזמן להתגבר על תאוות אכילה

כנגמרא בט"ו בשבת ראש השנה לאילנות. יש לרמז בוה על פי משנת ספר יצירה, המליך אות צדיק בלעושה, וקשר לו כתר וכו', וצד בהם דלי בעולם, ושבת בשנה, והמסס בנפש זכר ונקבה.

יש לרמזו במשנת ספר יצירה, המליך אות צדיק בלעושה, לעושה הוא אכילה כמו הלעושה נא, ובאורו שהשי"ת צד עולמו שיהיה הצדיק יכול להמליך את עצמו על הלעושה למשול עליה לכל יתמשך אחר התאוה. וקשר לו כתר וצדפו זה בזה, רצה לומר שתהיה אכילתו מצורפת בצדק שיאכל כרי שיהיה נכון בכוחו לעבוד בוראו. וצד בהם דלי בעולם כנזכר שהצדיק הוא דוגמת דלי, מחמת שדולה שפע ממקור העליון ומשקה כל העולמות וכל הברואים דומם צומח חי מדבר. ושבת בשנה, בשבת על ידי זה שאו הוא הזמן גורם לריבוי התאוה, [הנה משבע האדם שבימות התורף המאכל ערב לו ותאוות האכילה מתגבר יותר מבימות החמה שמחמת החמימות אינו מתנהג כל כך באכילתו. אמנם בעת שהקור מתגבר מאד גם כן לא יערב לו לאכול ולשתות מחמת חוץ הקרירות. אכן בחדש שבת שהחוק הקור מתמעט קצת אזי ינעם לאדם באכילתו יותר מבשאר ימות השנה, ועל כן אז בחדש שבת העת היותר נכון למשול על תאוות שלא למלאות תאוותו במאכלים. ועל ידי זה שמקדש עצמו כמותו לו ושובר תאוותו ומגביר השכל על החומר על ידי זה הוא ממשך בעת האת חיות חדש לכל הנבראים מדומם

צומח חי מדבר, ובאילנות ניכר זאת שמאז והלאה מקבלין כח לבלבד ולהתנוצץ]. והצדיק מתגבר עליה הוא מוריד חיות חדש ותענוג לכל הברואים. והמסס בנפש זכר ונקבה, שעל ידי שהצדיק עושה מעשהו ביותר ואכילתו היא במשפט יש כח בהמסס לעשות פעולתו ולטחון כראוי.

(מאור ושמש מט"ו בשבת)

## בט"ו בשבט ממשיך הצדיק חיות חדש ותענוג חדש

איתא בספרי קודש ה"ב חרשי השנה הם כנגד ה"ב צירופי הוי"ה וכנגד י"ב שבטי יה. והחדש שבת וצירוף שלו הם כנגד אשר. ואפשר לרמזו שלזה החדש שבת עולה לנגד אשר, שאש"ר נומריקון ראש שנות אילנות שהוא בט"ו בשבת שההתנוצצות האילנות בשבת הם על ידי שהצדיק ממשיך להדומם צומח חי מדבר או חיות חדש ותענוג חדש.

(מאור ושמש מט"ו בשבת)

## בט"ו בשבת נותנים החידושי תורה מה שאדם יחדש כל השנה

החודש שבת נקרא על שם לשון שבת, בהחודש הזה דערלאנגט מען פון הימעל החודשי תורה מה שאדם יחדש כל השנה, והוא (ר"ה דף ב) בית שמאי אומרים באחד בשבת ראש השנה לאילנות כי האדם נקרא אילן כי האדם עין השדה (דברים ט), ומחמת שבת שמאי הם הריפי מפי משום זה ראש השנה שלהם קודם לבית הלל באחד בשבת, ולבית הלל בט"ו בו. והבן

(שש"ק בשם החי"ר מ"ז י"ע)

## בט"ו בשבת יתפלל על האתרוג

ר"ה לאילן, לא אמר לאילנות כמו באיך, יש לרמז מה שקבלנו מרכותינו להתפלל בט"ו בשבת על אתרוג כשר יפה ומהודר שיזמין הש"י בעת המצטרך למצוה, כי הנה זה היום אשר עולה השרף באילנות (ש"י ר"ה יד: ר"ה האיל), והוא כפי הזכות של כל אחד מישראל, הנה מה טוב ומה נעים שיתפלל האדם ביום ההוא ראשית יסוד הצמיחה, שזדמן לו הש"י לעת המצטרך את הפרי עין הדר, והנה תפלתו תעשה פירות, והוא שרמז התנא באומרו לשון יחיד לאילן, להורות על האילן המיוחד המבואר בתורה למצוה:

(בני יששכר שבת ב')

## מט"ו בשבת מבינים את התורה

וקאמר כנגמרא שפירות נטיעה זו אסורין עד מט"ו בשבת, שאף על פי שבראש השנה יורד חיים שהיא חיי עולם היינו התורה גם כן, עם כל זה אסור הוא בבית אסורין, שאין כל אדם יכול להבין באר היטב עד מט"ו בשבת, שכתוב הואיל משה באר התורה הזאת.

(שפת אמת ר"ה)

## שלושים מיני פירות

דע כי לי מיני פירות אילן נבראו בעולם, ומכל מין ומין יש הרבה מינים, כמו שאמרו רז"ל על פסוק ושבעים תמרים שבעים מיני תמרים, וכן בכל המינים:

עשרה מעולם הבריאה סוד עשר ספירות דבריה, ומפני שהם רחוקים מן המומאה וקרובים לאצילות אין להם קליפה לא בפנים ולא בחוץ ונאכלים כמות שהן, ואלו הן: ענבים, תאנים, תפוחים, אתרוגים, לימונים, אנסיים, הבושים (קישין בל"א), תותים (מורי בלע"ז), סוורב"ס, חרובין:

ועשרה מהם מעולם היצירה סוד עשר ספירות דיצירה, שהם כינוניים בין עולם הבריאה ובין עולם העשייה, שאינם קרובים למומאה כמו עולם העשייה ולא רחוקים כמו עולם הבריאה, לכן גרעיני הזרע בתוך הפרי אינו נאכל לפי שאינו רך כגרעיני שבתוך הפירות דבריה ואלו הן: זיתים, תמרים, גודגניות, סופיפאפ"ס, פרישק"ס, סירולא"ש, משמישוש, גינדא"ש, אקראני"ש, ניספולא"ש:

ועשרה מהם מסוד עולם העשייה, סוד עשר ספירות דעשייה, ולזה נאכל מה שבפנים ונזרק מה שבחוץ, שקליפת הפרי היא מוציאה כינו ובין עולם התמוזות הקרוב לו כדי שלא יקבל מומאה מהם, ואלו הם: רימונים, אגוזים, שקדים, ערמונים, לוזים אולי אנש בלע"ז, אלוני"ם אלבוומא"ש בלע"ז, פרישין, פיני"נים, פיסמוקוס, מאווי"שו:

ומנין שמותם ומספרם קבלתי אבל סדרם על סדר עשר ספירות לא קבלתי עד יערה עלינו רוחו ממרום. וכנגד אלו ה' מיני פירות יש לי אחרים מסמרא דשמאלא שצומחין בעצי היער כאלהיה, ורובן אין בהם אוכל אלא כולן קליפה ואין מברכין עליהם בורא פרי העין, ומי שמדקדק במעשיו לא יאכל מהם הואיל ורומזים לסמרא דשמאלא:

(חסד לאברהם מעין ז נהר ז, בשם המהר"ח ו"ל)

## סגולת שירת הים

אמר רבי יהושע בן לוי כל האומר שירה בעולם הזה, זוכה ואומרה לעולם הבא, שנאמר אשרי יושבי ביתך עוד הללוך סלה.

(מנהדרין צא)

שכל האומר שירה בעולם הזה עוד יאמר שירה בעה"ב. וזה כי השירה הוא מעין עולם הבא במקצת, כי עיקר ההפרש וההבדל בין עה"ז ועה"ב, כי עה"ז הוא חסר ועה"ב הוא שלם ואין חסרון בו. והשירה בעולם הזה הוא מצד השלימות שכל מקום שיש חסרון לא שייך שירה, וכאשר יאמר שירה בעה"ז שהוא חסר והתחיל בשירה אל השם יתברך שהוא מצד השלימות ואין כאן שלימות, יאמר שירה אל הש"י לעה"ב שאז יהיה השלימות הגמור שלא יהיה שם חסרון כלל. ודבר זה בודאי ראוי כי בעולם הזה אי אפשר שיהיה שלם לגמרי רק מקצת, והמקצת ראוי שיהיה לגמרי אחר שהתחיל זוכה ואומרה לעתיד.

(מהרש"א שם)

אז ישיר. שר לא נאמר. רמז לתחיית המתים מן התורה שעתיד לשיר שיר לעולם הבא. וא"ר מאיר א"ר אלעזר כל האומר שירה בעולם הזה. מובטח הוא שיאמר שירה לעולם הבא. וא"ר אני ערב בדבר.

(בעלי התוספות שמות טו א)

את השירה הזאת ליהו"ה שירה זו שייך למלכותא קדישא הנקראת זאת, שירתא דמטרוניתא לקודשא בריך הוא כדכתיב את השירה הזאת של מלכות להו"ה, תנינן, כל בר נש דאמר שירתא דא בכל יומא ומכוון בה אפילו סתם בפירוש המלות, זכי למימרא לזמנא דאתי, דהא אית בה עלמא דעבר, ואית בה עלמא דאתי, ואית בה קשרי מהימנותא על די אמורת השירה זו לשמה, יכולה מלכות הנקראת אמונה להתקשר בעולם הבינה לקבל שפעה, אפילו שלא על ידי ז"א, וכן יהיה לה כח להתקשר בת"ת ע"י יחודים, ואית בה יומי דמלכא משיחא, את לאעלא כל אינון תושבחהון אחרנין לעלות אפילו שאר תשבחות, דקאמרי עלאי ותתאי בני ישראל ומלאכים, ואין לשירת המלאכים עליה עד שעולין רעותן דלכם של ישראל מתתא.

(זהר בשלח נד, ע"פ דמשק אליעזר מרבינו אליעזר צבי מקארנא)

דכל מאן דזכי להאי שירתא בהאי עלמא דזכי לכוון בכוונה אמיתיות לשמה, זכי לה בעלמא דאתי בנן עדן, וזכי לשבחה בה ביומיו דמלכא משיחא, כהדוותא דכנסת ישראל בקודשא בריך הוא, דכתיב לאמר, לאמר בההוא זמנא כימי משה, לאמר בארעא קדישא בזמנא דשרו ישראל בארעא בזמן שיעמוד ביהמ"ק השלישי שהוא נגד יעקב שתעמוד לעולם ועד, לאמר כנלותא לדורי דורות שהוא עתה עד שיבא משיח צדקינן בב"א, לאמר כפורקנא דלהון דישראל בהתחלתא דגאולה עוד קודם שיבאו ישראל לארץ ישראל בזמן הבית, לאמר לעלמא דאתי בנן עדן.

(זהר בשלח נד, ע"פ דמשק אליעזר מרבינו אליעזר צבי מקארנא)

את דברי השירה הזאת. אמר רבי סימון, לא כל מי שהוא אומר שירה, אומר. אלא, כל מי שנעשה לו גם ואומר שירה, בידוע שמוחלין לו כל עונותיו ונעשה בריה חדשה. וישראל כשנעשה להם גם ואמרו שירה נמחלו כל עונותיהם, שנאמר (שמות טו, כב) ויסע משה את ישראל מים סוף. שהסיען מהחמאים שלהם.

(מדדש תהלים יח)

למה צריך להזכיר קריעת ים סוף באמת ויציב לפי שכיון שקרע להם את הים האמינו בו שנאמר ויאמינו בה' ובמשה עבדו ובזכות האמנה שהאמינו זכו לומר שירה ושרתה עליהם שכנה שכן כתיב אחריו אז ישיר משה לכך צריך אדם לסמוך גאולה לתפלה כשם שהם הסמיכו שירה אחר האמנה והקריעה וכשם שהן טהרו לבם ואמרו שירה שכן כתיב ויראו העם את ה' ויאמינו ואח"כ אז ישיר כך צריך אדם לטהר לבו קודם שיתפלל.

(שמו"ד כב ג)

צריך לומר שירת הים בכוונה גדולה, והוא שלימות הנפש מאוד, ומכפר על כל עונותיו, וזוכה לאומרו לעתיד לבוא, ולכן יאמר שירה זו בטעמים ובניגון מלה במלה ובנועם כאלו הוא עובר עתה בים, והקב"ה מצילו ובודאי שהיה אומרה בשמחה רבה, ולכן כל האומרה בכוונה נמחל לו על ידי כן כל עונותיו.

(פידור האר"ז)

## טעם המנהג שנותנים מזונות לצפרים בשבת שירה

אשר שם נאמר פרשת המן זורקים מזונות לצפרים, להורות אם ישראל הנמשלים לצפור יפנו את עצמם מעסקיהם ועסקו בתורה ומצות, אז ימצא השם יתברך להם מזונות בלי עמל ויגיעה, וירד להם המן מלמעלה, כאשר הצפרים מוציאים מזונותיהם נזרקים למעלה על גנותיהם.

(אור פני משה לחת"ם זי"ע)

טעם למנהג ישראל שנוהגים לזרוק בשבת שירה מזונות לצפרים ועופות, לפי שרתן ואבירם פרוז מן המן שבידיהם על פני המדבר כליל שבת, בכדי להכחיש דברי מרע"ה במאמרו 'שבת לא יהיה בו' ואמרו אל העם צאו וראו שנמצא מן על פני השרה, ויצאו מן העם ללקוט ולא מצאו, מפני שהצפרים היו אוכלים מקודם שבאו, וזה שכתוב 'ולא מצאו', כי קשה, יהיה לו לכתוב 'ולא היה', רק ר"ל לא מצאו מה שהניחו, כי לשון מציאה נופל על דבר שהיה לו ונאבד ממנו. על כן בשבת שירה שקורין פרשת המן נותנין לפניהם מזונות בשכרן.

(שער בת רבים בשם החוזה מלובלין זי"ע)

בשם הרב ז"ל מעם דאיתא שמנהג לזרוק מאכל לצפרים בשבת שירה. כי הצפרים נקראים בעלי השיר, כי אין בכל הנבראים חוץ מהאדם שישיר כמו הצפורים, כי השיר בא מן האויר והראיה כלי זמר אינו מנגן רק מן האויר כידוע. לכן השירה נכתבת אריה על גבי לבינה (מגילה טו), היינו אויר. וכלל התורה ג"כ נקראה שירה כדכתיב (דברים לא יט) כתבו לכם את השירה הזאת וגו'. לכך יש בתורה פתוחות וסתומות דהיינו אויר.

גם אדם שיוודע לנגן יש לו ריאה גדולה או איזה אונא יתירה בריאה, כי הריאה מרחפת האויר. לכך הצפרים הפורחים באויר מנגנים. לכך בשבת שירה נותנים להם חלק.

(אמרי פינחס בשלח קי)

טעם למנהג ישראל שנוהגים לזרוק בשבת שירה מזונות לצפרים ועופות, ע"ד הפסוק 'למען יראו את הלחם' בו, היינו למען ידעו ויראו הדורות אידך אשר בוטחים בישועתו יתברך בלב שלם, הוא מוציא מזון להם כאשר המציא לישראל במדבר. ונודע מאמר חז"ל שישראל נמשלו לצפור, ועתה בעונינו חרב בית המקדש ונגנזה צלוחית המן, לכך נהגו שבשבת שירה

## מנהגים

### מנהגי ט"ו בשבט

שהחיינו, גם משבעת המינים שנשתבחה בהם ארץ ישראל, וגם מרקחת מאתרוג [איינגעמאכץ].

בשבת פרשת בשלח ערכו שלחן ושרו 'יום ליבשה'.

(מנהגי קארנא)

כמ"ו בשבט. ראש השנה לאילנות. ונוהגין האשכנזים להרכות במיני פירות של אילנות. (תיקון יששכר דף סב כ"ה)

(מנ"א סימן קלא קמ"ז)

כמ"ו בשבט ערכו 'שלחן' והידרו להביא מפירות ארץ ישראל לכרכת

# שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב. לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא ז"ע

## באיזה סעודות צריך לברך על כל דבר חדש

שולחן הטהור סימן קעט ס"ד, זר זהב סק"ג

א. שלום זכר, שמחת חתן, קידושא רבא. ב. סעודת פורים, ברית מילה. ג. חברים טעשו לעצמן סעודה, ט"ו בשבט.

א. הקרואים בבית בעל הבית לאכול מיני פירות ובשר ודגים ומגדים, כמו שנהוג ליל שבת בזכר, וכן ביום שבת בשמחת חתן, או בקריאת שם לנקבה וכיוצא, ומביאין להם בזה אחר זה פירות ומיני מגדים שונים, או אפילו מין אחד, אם אין כולם לפניו בשעה אחת, מברך על כל מין ועל כל הבאה חדשה ברכה הראויה לה.

ב. אבל בפורים וברית מילה, שאוכלין עם בעל הבית סעודה קבועה, ובאמצע הסעודה הביאו יין או מיני מגדים ופירות, שצריכין לברך עליהם באמצע הסעודה אפילו הרבה פעמים, ובכל פעם הביאו מינים ממינים שונים, כל זמן שבעה"ב יושב על השלחן, כולם נסמכין אקביעות תכא דבעל הבית, ואין צריכין לברך אלא פעם אחת על הראשון.

ג. אבל חברים טעשו לעצמן סעודה, והשמש משמש לפניהם, או אורחים שנתוועדו לאכול באכסניא, ובאמצע הסעודה הביאו לפניהם דבר הטעון ברכה, צריכין לברך על כל מין ועל כל הבאה והבאה.

### מקור הלכה

דבעל הבית, ולסלק מן הספק היו מסלקין השלחן אחר עיקר הסעודה, וסילקו בעי ברוכי ודאי. ורבי זירא לא אכיל דלא רצה לברך מחדש, ורבא השיב לו בפשיטות דלא מהני כלל האי סילק של תכא דידן, דאנן ודאי אתכא דריש גלותא סמכין כאלו אכלנו עמו בשלחן אחד, וכיון שהוא לא סילק שלחנו אנן אתכא דידן סמכין, וסילק זה לא מהני כלל. אבל זה פשוט להם להנהו דבי ר' ג' דכל מינים ופירות שיבאו על ספק צריך לברך על כל מין ומין כל זמן שאין שם קביעות תכא ושלחן, אלא דהיו מסופקים אם זה נקרא תכא או לא, על כן סילקו התכא שלהם שיברכו בלי גימגום, כי בלא תכא לכ"ע צריכין לברך על כל מין ומין, וגם רבא מודה להם שאמר שזה אינו נקרא סילק, כיון שדרך המלך שיאכלו החביבים בעת שהוא אוכל לא מהני סילק תכא שלהם, כיון שר"ג עדיין יושב על תכא. ומעתה נפרנס דברי קדשו של תוספתא אתכא דר"ג סמכין, והיה קשה להם שינוי לשון דבי ר' ג' וכאן אמר אתכא דר"ג, ולזה אמרו כשרגיל לאכול מיני פירות, היינו בלא קביעות סעודה, יש אומרים שצריך לברך אכל חד לפי שאין יודעין אם יתן להם יותר, והיינו דבי ר' ג' שהיו מסלקין התכא כדי לברך על כל מין ומין בלי גימגום, כי בלא תכא וקביעות בודאי לכ"ע צריכין לברך על כל מין ומין, וזהו כוונת התוספות כפי שנגלה לי מסודו יתברך עפ"א סיל"א.

ומעתה נענין עוד, כתב הכל בו (הל' סעודה סימן כ"ד ע"ג) בשם מהר"ם (תשב"ץ אות ש"ג) כשאוכלים שני מיני פירות או שלשה או אפילו מין אחד, אם אין כולם לפניו בשעת הברכה בשעה אחת מברך על כל אחת ואחת ברכה ראשונה, מפני היסח הדעת. והגיה עליו ה"ר פריץ (תשב"ץ ס"ט) כשאדם אוכל בבית חבירו, כגון בברית מילה או בסעודת פורים, די לו בברכה אחת על כולו, אפילו כלה מין זה קודם שיבא לו מין אחר, דכיון דתלוי בדעת הבעה"ב כדאמרין אתכא דריש גלותא סמכין ע"כ. ומה שכתב רבינו הטור [סימן ר"ו (סעיף ה')] מי שברך על פירות שלפניו ואח"כ הביאו לו יותר, אין צריך לברך אעפ"י שלא היו לפניו כשברך. זה מיידי במי שאוכל פירות שלו ודעתו על כל מה שיחפוץ לבבו יביאו לפניו פשיטא דפוטר, אבל המסובין בבית בעה"ב לא תלוי בדעתם שאינן יודעין אם יתן להם כלל, אפילו אם יהיה דעתם בפירוש לפטור כל מה שיביאו לפניהם לא מהני כלל, כיון שהוא דבר התלוי בדעת אחרים.

על כן מן הראוי לבעה"ב ירא שמים שיעמיד לפני המסובין כל מה שבדעתו לכבד אותם ויביא הכל ביחד, אז לא צריכין לברך על כל הבאה והבאה, ולא מהני כלל דעתם בזה באין פנים, והמברך יתברך מהש"ת בלי ספק, ולא יהנה בלא ברכה וימעול, וספק ברכות להקל לשיבירך ויתברך כמבואר בגמרא ואחרונים<sup>א</sup>, וכאן אין ספק כלל אלא שצריך לברך כדעת הט"ז והכלבו ומהר"ם והר"ף, כי הר"ף לא בא לפלוג על הר"ם אלא לפרש ולחלק בין פירות ויין באמצע סעודה דאתכא דבעה"ב סמכין, ובלא קביעות סעודה צריך לברך על כל פרי ופרי כדעת מהר"ם ור"ף ובעלי תוספות ואין חולק עליהם, וכפסק אחרון חביב אדונינו הקדוש הר"ט ז"ל ודלא כמרן, כמו שמתמה עליו האדון הט"ז.

וכן ראיתי מעלה זאת, מאת מורי הקדוש רבינו **נפתלי מראפשיץ** שהייתי אצלו **בט"ו בשבט** ובכל פעם היו מביאין פרי חדש, וצוה שיברכו על כל פרי ופרי, וכן עשינו כדבריו וכך הלכה למעשה, והיה שם בבית מורי לפלוג גדול, ואמר שכך קיבל מאבותיו ורבותיו וגאונים עולם הדלכה כט"ז:

<sup>א</sup> בפמ"ג משב"ז סק"ד כתב, ובתוספות שלפנינו ברכות הוגה 'ונראה' שאין צריך לברך לפי 'שסומכין' על שולחן בעל הבית, והיינו דבי ריש גלותא, וזה מסכים לפסק המחבר.

<sup>ב</sup> כמובא בהקדמת ר"ת לספר הישר, ורבינו בזהר ח" פ' תרומה דף קנ"ג ע"ב ד"ה בכאן עזות, הביא החורם דר"ת ע"ש. וכתב הרמב"ן (נ"ב קל"ד) והגהת ספרים בסב"א עבירה גמורה היא וראוי לנדות עליה, ובהקדמת ספר המעריך מביא בשם הראב"ד (כתובות פ"ז) ויד המוחקת תקצץ שמוחק הספרים כשורפי התורה. ויל"ע בשארית ישראל שער התקשורת.

<sup>ג</sup> מובא בב"י ד"ה כתב עוד בשם הר"ם.

<sup>ד</sup> עיין בב"י סוף ד"ה כתב עוד בשם הר"ם, ובמ"א סימן רו סק"ז.

<sup>ה</sup> כמו שהאר"ק בזה רבינו בשה"ט סימן ו סק"ד. ובכאן רצה רבינו לסתור דברי הא"ר סק"ח שנקט דלא כהט"ז, שכתב ועוד שספק ברכות להקל ע"ש.

<sup>ו</sup> עיין בחכמת שלמה שהאר"ק בזה ופסק כהט"ז. ויל"ע בשה"ט סימן רו ס"ח.

גמרא (ברכות מב.) רבא ורבי זירא איקלעו לבי ריש גלותא, לבתר דסליקו תכא מקמייהו שדרו להו ריסתנא מבי ריש גלותא. רבא אכל ורבי זירא לא אכל, אמר ליה לא סבר לה מר סילק אסור לאכול, אמר ליה אנן אתכא דריש גלותא סמכין. ועיין בתוספות ב"ה אתכא דריש גלותא סמכין, וכשרגיל לאכול [מיני] פירות ומביאין להם בזה אחר זה, יש אומרים שצריך לברך אכל חד וחד, לפי שאין יודעים אם יתן להם בעה"ב יותר, והיינו דבי ריש גלותא, ע"כ. וכל רואיו יתמהו, מביא ראה לסתור.

ועיין בדברי מרן (תב"י ד"ה וראה דכתבתי) שפירש ונראה דהם מקשים על אותם שמצריכין לברך על כל חד, מדאמר רבא אתכא דריש גלותא סמכין, הכא נמי אתכא דבעה"ב סמכין, ואינם צריכין לברך אכל חד, וזהו שאמרו והיינו דבי ריש גלותא, וכיון דהיינו דבי ריש גלותא, אינו צריך לברך אכל חד, ע"ש בדברי מרן. ואדונינו הט"ז (סק"ד) אמר, הוקשה לו למרן דהאיך הביאו יש אומרים ראה מתכא דר"ג היפך דבריהם, ותמהני על פה קדוש שפירש פירוש נגד משמעות השלחן, וע"ש בדברי האדון שדחק עצמו ג"כ לפרש דברי התוספות.

והדפוסים החדשים על שלא ידעו לפרש, הגיהו בתוספות, ונראה שאין צריך לברך לפי שסומכין על בעה"ב, והיינו דבי ריש גלותא. לא ידעו ולא יבינו טח עיניהם מראות שיש חרם ולטותא דרבנן על מי שמוחק ומוסיף ברמות רוחיה בספרים<sup>א</sup>, אם מרן הרב"י ואדונינו הט"ז דחקו עצמם בדחוקים גדולים בדברי התוספות ולא שלחו יד להגיה, ודרך אלו תיכף למחוק ולהגיה.

ואני העניי נבער מדעת אענה חלקי ממה שקבלתי מהר סיני. דיש לדקדק למה אמר בתולה איקלעו לבי ר' ג', שדר להו מבי ר' ג', ואח"כ אמר אתכא דר"ג ולא אמר דבי ריש גלותא. וכן על התוספות יש להקשות למה אמרו והיינו דבי ריש גלותא ולא אמרו היינו אתכא דריש גלותא, ומה ענין בי ריש גלותא.

אלא הענין כך. בי ר' ג' נקראין בני בית שלו ועבדיו ומשרתיו, ורבא ור"ז כד איקלעו לבי ר' ג' שהיה להם אכסניא בבית ר' ג', ובעת הסעודה סעדו בחדר שלהם ונשתלח להם המאכל מסעודתו של בי ר' ג' מביית התבשיל שלו, כל מאכל בעת שאכלו ר' ג' נשתלח להם, אלא סעדו בחדר שלהם. ובאמת על סעודת ר' ג' היו כולם שלחן מלכים מינים ממינים שונים, ובאמת מיני מין מין שהם לעיקר השביעה נשתלח להם מבי ר' ג', אבל המינים החביבים והיקרים לא נשתלחו לאורחים אלא על שלחן ר' ג', ואם היה חביב לפני ר' ג' האורחים היה שולח להם משלחנו, וזה היה נוהג גם בימי מלכים, על שלחן המלך תמיד הוא אוכל (ש"ב ס"ג), דאלו שהיו חביבים עליו מעל המלך היה נשתלח אליהם מאכל מאת שלחן המלך ממש.

וכן הוא בזהר תרומה דף ק"ג (ע"א) אינון דאכלי עם מלכא בשעתא דהוא אכיל, אינון דחביבין עליה מכלהו, ואינון אתמנון משלחנא דמלכא. בגין דכל מזונא דיליה לא עביד חושבנא אחרא, אלא על שלחן המלך, דמתמן הוא אתי מזונא ומיכלא דיליה, ודא איהו על שלחן המלך תמיד הוא אוכל, ע"ש בזהר.

והכוונה דאיתן החביבין על המלך מסדרין לפניהם השלחן בשעתא דמלכא אכיל, וכל מאכל שאוכל המלך בעת שאוכל נשתלח גם החביבים עליו באותו רגע. ויש מאכלים יקרים שאינם עולים אלא על שלחן המלך, והוא שולח להם או שמצוה שישלחו להם מבית המלך. וכך היה המנהג בבי ר' ג' לנהוג כדרך המלכים. ובאמת עיקר הסעודה בא להם בודאי, אבל תוספת מינים יקרים הם הספק אם ישתלח להם או לא, וכדי לסלק מן הספק היו נוהגים בי ר' ג' לסלק תיכף אחר אוכלים עיקר הסעודה, וסילקו בעי ודאי ברוכי.

ומה שאמר בגמרא סילק אסור לאכול, היינו בלא ברכה, אבל בברכה ודאי מותר לאכול, כי סילק לא היה באין פנים, כנט"י והב ונברך כמבואר בפוסקים. על כן היה המנהג בבי ר' ג' לסלק תכא אחר עיקר סעודה, שאם יבוא להם איזה מאכל משלחן המלך ר' ג' יברכו עליו בלי גימגום. כי באמת בכל דבר שאין ברור לו שיבאו לפניו חייב לברך. והני מילי בלא קביעות סעודה ובלא בעל הבית. אבל אם יושב עם בעל הבית בסעודה, בודאי יודעין היו הנהו דבי ריש גלותא דאתכא דבעל הבית סמכין, אלא שהיו מסופקים דהא הם לא היו אוכלין עמו ביחד אלא בחדר אחר בעת ובזמן שהיה הוא אוכל, על כן היו מסופקים אם זה נקרא תכא

## שולחן הטהור

לקט הלכות מספר 'שולחן הטהור' וזר זהב'  
לרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע

דיני נטילת ידים שחרית. סימן ד.

א. מים הפסולים לנטילת ידים לסעודה כגון נעשה מלאכה, כשרים להעביר רוח רעה, אבל לתפלה בעינין רביעית מים כשרים:

בש"ע סעיף ו' כתב: אין צריך רביעית לנטילת ידים לתפלה. וכתב ע"ז רבינו בזר זהב וז"ל: מה שפסק בש"ע (סעיף ו) בשם אורחות חיים (הל' נט"י סימן ב) משם הרב רבינו מאיר מרוטינבורג (תשב"ץ קטן סימן רפה) הוא דוחק גדול, כי כל נטילה שתקנו חז"ל בעיני רביעית ונטילה כשרה כמו לסעודה וזה פשוט ואין להאריך.

כ"כ בספר מצת שמורים (דף ד' ע"ג) דהמים צריכים שיהיו רביעית ע"ש, וכ"כ הרש"ש בנהר שלום (דף יט ע"ב), מובא בכף החיים (סי' ד' סקכ"ו).

ב. בשחרית הידים טהורים בלי ניגוב, ומותר לברך על הנטילה אפילו אחר הניגוב, ואם לא בירך ימתין עד שיעשה צרכיו ונוטל ומברך. וכל זה אם הוא קודם התפלה, אבל שכח עד לאחר התפלה אין לברך אף שיעשה צרכיו:

לא מצאנו הכרח של ניגוב בנטילות אלו לתפלה ולקדושה ולטהרה, לא בדברי הפוסקים ולא בדברי מרן האו"י, ולכן אני אומר כיון שקודם הנטילה אי אפשר לברך ובהכרח לברך אחר הנטילה, אין חילוק בין קודם ניגוב ובין אחריו, אף שמנגב קודם מברך אחר כך, אעפ"כ אם הפסיק הרבה נכון להמתין עד שיעשה צרכיו. ואם שכח לברך ואי אפשר בעיני אחר מברך קודם התפלה כמו שמברך כל הברכות על סדר עולם:

כ"כ בסדר היום ובספר ברכת אברהם, מובא בבאה"ט סק"א, וכ"כ בש"ת רב פעלים (ח"א ס"ה) דעפ"י דברי האו"י ז"ל והרש"ש ז"ל לא בעינין ניגוב, מובא בכף החיים סק"ח. וע"ע בשע"ת סק"א.

ג. בנטילה שחרית בעינין כלי כשירה, וליטול בתוך כלי אף שבור:

בש"ע סעיף ז' כתב: טוב להקפיד בנטילת ידים שחרית בכל הדברים המעכבים בנטילת ידים לסעודה. והרמ"א כתב: מיהו אינו מעכב, לא כלי ולא כח גברא וכו'. ובביאור הגר"א מפרש להרמ"א שבדיעבד אינו מעכב.

ומקורו מהזוהר ח"א דף קפד: מובא בב"י וז"ל: והיך בעי לאתקדשא, בעי חד כלי לתתא, וחד כלי מלעילא, בגין דיתקדש מההוא דלעילא, וההוא דלתתא דיתבי בזוהמא דמסאבו ביה, ודא כלי לקבלא מסאבו, ודא לאתקדשא מניה, דא ברוך ודא ארוך.

ד. אסור ליטול ממי שלא נטל ידיו דרוח רעה אינו עובר על ידי טמא, אבל בנטילת ידים לאכילה אין להקפיד:

כ"כ הש"ע סעיף יא: לא יטול ממי שלא נטל ידיו שחרית. וכ"כ הב"י בשם הזוהר שם וז"ל: ובגין כך לא יטול אלא מן ידא דאדמי בקדמיתא, דכתבי (במדבר יט יט) והזהר הטהור על הטמא, דא אקרי טהור ודא אקרי טמא.

מש"כ רבינו בנט"י לאכילה אין להקפיד, כ"כ הפמ"ג ומובא במשנ"ב סקכ"ד.

ה. הטובל ידיו מנהר בדילוג מועיל אף לרוח רעה:

כן פסק העולת תמיד סק"ו, מובא בא"ר סק"ז, וז"ל: מיהו הטובל ידיו ג' פעמים במים מכוונסים לארץ מהני גם להעביר הרוח ולא שייך למימר במים מכוונסים לארץ שיטמאו מחמת הידים, מיהו אם אין בהם שיעור מקוה יש להסתפק. ובשעת הדחק שאין לו מים מוכן לפניו יתחוב ידיו בשלג המונח על הארץ בשלושה מקומות מוחלפים, כן כתב עולת תמיד.

ו. אסור לקרות בתורה בעוד שהמים ארוכים בתוך החדר:

כ"כ הברכ"י בסי' ד' סק"ד מובא בשע"ת שם סק"ח, שכן נוהגים התורמים אל דבר ה'. וכ"כ רבינו בזוהר ח"ב דף שמו ע"ד וז"ל: ויהיה מאד שלא לומר שום דבר שבקדושה בעוד שהמים הטמאים הארוכים בבית.

## מעשה אבות

וְהָיָה בַּיּוֹם הַשִּׁשִּׁי וְהַכִּינּוּ אֶת אֲשֶׁר יְבִיאוּ.

סיפר רבינו חיים יעקב מקאמרנא: פעם אחת, כשהיה רבינו יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע בסאבראניץ, נסעו אליו ביום חמישי כמה חסידים ממונקאטש, ובתוכם היה הרב הגאון רבי שמואל דיין ז"ל ממונקאטש (אבי הרה"ק רבי יוסף מאיר מספינקא זצ"ל), בדרך נפגשו בערל אחד, שנשא סל עם דגים, ששלה מן הנהר באותו יום, אמרו החסידים: נקנה את הדגים האלו, ונכבד בהם את רבינו לכבוד שבת, היה ביניהם חסיד אחד שהתאוה לבשל לעצמו דג אחד, כדי לאכול אותו מיד, עוד קודם השבת, ובאמצע האכילה נתקע עצם מן הדג בגרונו של אותו חסיד הגרמן, והאיצוהו באמצע הלילה אל רבינו, גער בו רבינו, ואמר: 'והכינו את אשר יביאו' כתיב (שמות טו ה), ומפחד גערתו של רבינו השתעל האיש בחזקה, ונשלפה העצם מגרונו.

(סוף מגילת סתרים)

כָּל הַמְחִלָּה אֲשֶׁר שִׁמְתִי בְּמִצְרַיִם לֹא אֲשִׁים עֲלֵיךָ.

בשנת תרי"ז, אחר חג הפסח, התחיל אאמו"ר איש אלקים [יצחק אייזיק מקאמרנא] זלה"ה, לכתוב פירוש על הזוהר, הנקרא בשם 'זוהר חי', וכתב על שתי שורות ראשונות מהקדמה של בראשית ארבעה דפין, וכשראה זאת, היה מתירא להכניס עצמו לכתוב יותר, כי אמר, שהוא מעיין שאין להם סוף, ונגמר בדעתו שלא יכתוב עוד.

ואחר זה, בא איש אחד לפניו לבקש עבור חולה אחד, שהיה מסוכן מאוד, וראה ברוח קדשו כדרכו בקודש, שהחולה הזה צריך לרחמים גדולים, אז השיב אאמו"ר איש אלקים זלה"ה להאיש שבא לפניו: החולה הזה צריך לרחמים גדולים, ואין לי שום דרך לעזור לו, אלא יש תחת ידי ארבעה דפין שכתבתי על הזוהר, ונגמר בדעתי שלא לכתוב עוד, על כן לך ואמור להחולה הזה, שאני נותן לו במתנה גמורה חידושים של הזוהר. ואם לא ישמע החולה הזה מה שתאמר לו מחמת גודל חלייתו, אמור לו באזנו דיבורים האלו, שאני נותן לו חידושים אלו על הזוהר במתנה גמורה, ובזכות זה אפשר יכריע הכף זכות, ויחיה לאורך ימים ושנים. וכך עשה האיש הזה. ומיד כשאמר האיש הזה להחולה דיבורים הללו, התחיל תיכף להזיע ונתרפא.

(הקדמת זוהר חי מכנו רבינו אליעזר צבי מקאמרנא)

רבינו דוד ב"ר מנחם בן ציון שפירא (בעל שו"ת בני ציון) י"ד שבט תשל"א

תולדותיו

הגה"צ רבי דוד שפירא זצ"ל נולד ביום כ"ג כסלו תרנ"ח, בעיר ואם בישראל מונקאטש המעטירה, לאביו הגה"צ ר' מנחם בניציון שפירא זצ"ל, ממשפחת שפירא המיוחסת בישראל דור עשירי בן אחר בן להמקובל האלקי בעל המגלה עמוקות זי"ע האב"ד ור"מ דקראקא יצ"ו, חוטר מגזע דוד המלך ע"ה. ולאמו הרבנית מרת גיטל ע"ה, בת הגה"צ רבי משה שמעון ראטה זצ"ל אבד"ק דירא, בן הגאון הקדוש המפורסם רבי יואל צבי ראטה זצ"ל בעל שו"ת 'בית היוצר' והגאב"ד דק"ק חוסט יע"א, כמו כן היה רבינו נכד הגה"צ בעל השנות חיים על רבינו ירוחם זצ"ל מגזע הרמ"א והט"ז.

עוד משחר ימי נעוריו התבלט בשקידתו בתורה, והיה עלם נחמד וחביב על כל רואיו, אך כשמלאו לו עשר שנים התייתם מאמו החסודה, כאשר דבריה האחרונים אשר ביקשה בצואתה לאביו: שיבוא לעלות ולחונן את ארץ הצבי עם שני ילדיהם היקרים. ואכן כשנתיים ימים אח"כ בשנת עת"ר, עלה להשתקע רבי בן ציון ביחד עם בנו ר' דוד ובתו בעיר הקודש ירושלים ת"י, ובעירו של רבו בעל הדרכי תשובה אשר אמר עליו: שבנוסף למצות הישוב ארץ ישראל הרי הוא שנהירין לי שבילי דרקייעא וסוד העיבור, אשר הסמיג מונה אותו במנין התרי"ג מצות גם בזמן הזה, [עיין בדברי רבינו באוצר החיים שמות מצוה ד'], ועיקר קיום מצוה הזאת מקיימים בעיר הקודש והמקדש, לכן ראוי לו שיעלה ויכון את עפר ארץ הקודש.

וכאשר הגיע לעיר הקודש והמקדש, לקחו דודו הגאון רבי יצחק פנקל זצ"ל חבר הבד"צ פעיה"ק לביתו לגדלו ולחנכו על דרך התורה, כאשר למד עמו דבר יום ביומו. וכמו"כ למד אצל הגאון הצדיק המקובל רבי ישראל יצחק הלוי רייזמאן ראב"ד פעיה"ק דירושלם, ואכן רוב חכמתו וגדלותו ושיטת הלימוד בעיון ובעמקות יצק מהם עד שנתפרסם שמו לאחד מעילויי ירושתיו.

כאשר מלאו לרבינו י"ז שנים, דברו בו נכבדות ונלקח לחתנו של רבי עמרם יוסף וולנשטיין זצ"ל, בנו של הגאון הגדול רבי משה נחום וולנשטיין זצ"ל הראב"ד הראשון פעיה"ק ירושת"י, ומיד אחר החתונה אף קבע עמו זקנו שיעור בשו"ע יורה דעה דבר יום ביומו, ואכן משנה לשנה היה גודל והולך, ובמיוחד נתפרסם שמו כמנוחה גדול בחכמת התכונה אשר ירש מבית אביו, והיה נהירין ליה שבילי דרקייעא כשבילי דנהר דעה, וסוד העיבור ותקופת ומזלות, כאשר פרי יצירתו היה כאשר הוציא הקונטרס 'מדת היום' על קו התאריך, אשר ידוע שמרן האמרי אמת סמך עליו בענין זמני השבת והמועדים לאחינו בני ישראל אשר היו בגלות שנחאי ויפאן, ומאו הריצו אליו גדולי הדור שאלותיהם בחכמת התכונה, ובשאר הלכות הנוגעות למעשה, הלא הם כתובים ומפורסמים בספריו 'בני ציון' ג' חלקים, ביניהם רבו המובהק כ"ק אדמו"ר בעל המנחת אלעזר זצ"ל

הגדולה הפלא ופלא. ומהגאון ר' שמשון אהרן פולנסקי הגאב"ד דטעפליק, ובין השיטין כותב על גדולתו של המחבר, וז"ל: כי א"ה כאשר רק יצא מבית הדפוס יכירו כל הגדולים שבישראל את יקר הערך של האיש הדגול הזה ואת ספרו היקר כי כל חידושי בנינים על קו האמת. ומהגאון ר' שלום מלמד הגאב"ד דאומאין, אשר כותב: כי מעשיו בזה חשובים למעלה ועל כל הרואה את ספרו חובה ומצוה לקנותו בכסף מלא. ומהגאון ר' יצחק ניסים רחמים הראשון לציון, אשר כותב עליו: כי הוא רב עצום אשר יגע ומצא כדי מדתו אשרי יולדתו חריף ובקי ומוסמך להוראה.

בשנת תשס"ו בהיותו בני יורק רבתי, הוציא לאור את חלקו השני של ספרו, אשר שם מבאר קונטרס בשם 'הלכתא למשיחא' בחכמת העיבור כשיבנה בנין בית מקדשינו, וג"ן תשובות אשר רבים הריצו אליו בענין חלקו הראשון אשר נתפרסם בין גדולי הלומדים.

בשנת תשנ"ו הוציא לאור בני המחבר את חלקו השלישי, הנקרא גם כן בשם 'שלוש ירושלים' בענין בירורי הלכה בגבולי ירושלים ומנהגיה וכד', אשר כמו שני חלקיו הקודמים עד למחרת נחפכה לנחלת הכלל בעניינים המסובכים אשר רבינו ישרו ברוב חכמתו.

בצל רבו המנחת אלעזר

רבינו אשר נולד ונתגדל על ברכי מונקאטש המעטירה, כאשר מרן בעל הידרכי תשובה היה עודנו עומד ומשמש, לא עזב גם כן את בנו ממשך דרכו הגאון הצדיק המפורסם בכל קצוי תבל ר' חיים אלעזר בעל הימנחת אלעזר, והיה מקושר אליו בעבותות אהבה, אשר הוא ג"כ העריצו בכתבו אליו: חביבי כלבבי בפו לא יסולא. וכן נמצא כמה מכתבים שהתכתבו ביניהם בענין צורת האותיות עי"פ נלה ונסתר. ורבינו שהיה ידוע לספרא רבה כתב לו מגילת אסתר מהודר ביופיו מעשה ידי אומן, ובין השיטין הראה גדולתו בחכמת הקבלה כשהבליט השמות הקדושים היוצאים מר"ת וס"ת מהמגילה, וכאשר המגילה הגיע למנחת אלעזר קרא בו בפורים אע"פ שהיתה לו המגילה של זקינו הבני יששכר זי"ע. והוא אשר רקס את קשרי הידידות בין המנחת אלעזר לסבא קדישא המהרש"א אלפנדרי זי"ע, אשר בסוף אכן הגיע בעל המנחת אלעזר לפגשו פעיה"ק, ובאותו הזמן השתעשע רבות עם רבינו, ואף אכל רק משחיתתו המהודרת.

הסתלקותו

ביום שלישי פרשת יתרו י"ד שבט תשל"א נסתלק רבינו לישיבה של מעלה, כאשר פניו היו מאירים כלפיד אש בעלות נשמתו לגנוי מרומים, בפטירתו נסתמו מעינות של החכמה, אשר לא הניח אחריו כמוהו.

יוצא חלציו

חתנו: הגה"צ רבי יהודה אריה מארים צבי דייטש זצ"ל.  
חתנו: כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א.

ממונקאטש, הגאב"ד הגאון הגדול רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, והדיין מפאפא הגאון רבי משה יוסף הופמאן זצ"ל, והגאון מסעקלהיד זצ"ל, ועוד. וכמו"כ נמצא כמה מכתבים מהגאון בעל החזון איש זצ"ל אליו, שקושר לו בשבחים נדירים, ואכן בשנת תש"ב מינוהו לעמוד על סידורי השחיטה מיפו.

ספרו שו"ת בני ציון ג' חלקים

בשנת השמיטה שנת תרנ"ז הדפיס את חלק הראשון מספרו שו"ת 'בני ציון', אשר שם מבאר חשבון שנות השמיטה ועל זמן בין השמשות, וקונטרס 'אור שבעת הימים' בענין שנת היצירה. בהסכמותיהם הנלהבות של גדולי ישראל, ביניהם: רבו הגה"ק בעל המנחת אלעזר זע"א, וחתנו מ"מ. והגאון ר' חיים עוזר גראדזענסקי בעל אחיעזר אשר בין דבריו כותב: ונוכחתי לראות את כחו לחדש חידושים ישרים ולסלסל ולפלפל בדברי רבותינו הראשונים והאחרונים. ומהגאון ר' זעליג ראובן בענגיס הגאב"ד פעיה"ק, אשר רבינו נמנה על גדולי תלמידיו בהיותו מתופסי ישיבתו 'אהל משה' המפורסמת. ומהגאון ר' שלמה זלמן עהרנריך הגאב"ד דשמלויא, אשר בין דבריו כותב: הן ד' שלוחה אלי מאהובי ידי"ן חסידא ופרישא הרב הגאון החריף ובקי עצום בכל חדרי תורה סיני ועוקר תורה כקש"ת מו"ה דוד שפירא נ"י חד מנטירי ויקירא קרתא דירושלם עה"ק תב"א וכ"י ומתהלך ברחבה בשי"ס ופוסקים וכל רז לא אינס ליה והוא בקי בשבילי דרקיע במהלך החמה בכל כדור הארץ עד להפליא ומראה נפלאות. ומהגאון ר' יעקב חי זריהן הגאב"ד דטבריה, אשר בין דבריו כותב: תורתו תעיד עליו כי מנוקה ומשופה מכל סיג וחלאה תורת אמת היתה בפיהו. ומהגאון ר' נחום ויידענפעלד אבד"ק דאמבראווא (אביו של הגאב"ד דטשעבין) אשר גם הוא מפליא את רבינו המחבר ע"ד החריפות ובקיאות היפה אשר נראה בין בתרי הספר. ומכ"ק אדמו"ר ר' זאב מראחמיסטריווקע אשר גם הא מפליא את המחבר אשר זה לכוין הלכה לאמיתה ובקיאותו

**הננו להודיע לקהל הקודש  
מתפללי ולומדי בית מדרשינו  
וחו"ר הכולל  
לרגל שבת שירה  
יום המשה עשר בשבט  
ראש השנה לאילנות  
יערוך כ"ק מרן האדמו"ר שליט"א  
את שולחנו הטהור - פירות טיש  
בליל שבת קודש  
בהיכל בית המדרש  
בשעה 9:00  
הנבאים**